

Minister van JenV

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
21 oktober 2022

Projectnaam
Kamerbrief opvolging
toezeggingen en moties
drugsbeleid

Ons kenmerk
4244391

nota

Beslisnota behorende bij Kamerbrief opvolging
toezeggingen en moties drugsbeleid

Algemene leiding

Minister SG
Datum/eindparaaf Datum/paraaf

Door tussenkomst van

SG
Datum/paraaf

Van

DGO
Datum/paraaf

Kopie aan

Staatssecretaris van IenW
Datum/paraaf

1. Aanleiding

- Op 12 mei jl. vond in de vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid een debat plaats over het drugsbeleid van het kabinet.
- Tijdens dit debat en het tweeminutendebat op 16 juni werd een aantal toezeggingen gedaan en moties ingediend. In bijgevoegde Kamerbrief wordt op de onderwerpen 'drugsdumpingen' en 'needle spiking' ingegaan op de voortgang die op deze dossiers is geboekt.
- De brief biedt tevens de gelegenheid om de Kamer te informeren over de motie Bikker/Michon-Derkzen over productiemiddelen voor synthetische drugs en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de motie Bikker over een plan van aanpak tegen drugstoerisme.

- Ten slotte wordt de brief afgesloten met een paragraaf over artikel 13b van de Opiumwet. In de paragraaf wordt ingegaan op enkele concrete ontwikkelingen die zijn ingezet naar aanleiding van onderzoek van het Wetenschappelijke Onderzoeks- en Documentatiecentrum en de beleidsreactie die uw voorganger aan de Kamer zond in december 2021. Daarnaast wordt de Kamer geïnformeerd over de voortgang van de motie van de leden Sneller (D66) en Van Nispen (SP) van 8 februari jl. over een plan van aanpak voor het monitoren van de Wet Damocles.
- Rekening houdend met de oproep van het Lid Michon-Derkzen in de motie over de verruiming van de subsidieregeling voor drugsdumpingen dient de Kamerbrief voor 1 november a.s. te worden verstuurd. Vanwege het herfstreces (21 t/m 31 oktober) betekent dit dat de brief uiterlijk 20 oktober wordt verzonden.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
21 oktober 2022

Ons kenmerk
4244391

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de verzending van bijgevoegde Kamerbrief voor het herfstreces.
- Hieronder staan voor alle onderwerpen uit de brief de gevraagde besluiten weergegeven

Drugsdumpingen

- Akkoord gaan met de verruiming van de huidige subsidieregeling voor de opruimkosten van drugsafval via de provincies door middel van een verhoging van het maximum subsidiebedrag tot 200.000 euro vanaf Q1 2023. Hiervoor is binnen de JenV/DGO begroting dekking aanwezig.
- Akkoord gaan met de maatwerkoplossing voor drie megadumpingen in Noord-Brabant door de provincie Noord-Brabant (voorfinanciering) en het ministerie van IenW (incidentele speciale uitkering).
- Akkoord gaan met de verdere uitwerking van een nieuwe Rijksregeling ter vervanging van de huidige subsidieregeling vanaf 2025.

Needle spiking

- Geen gevraagd besluit

Motie Bikker/Michon-Derkzen over voorwerpen gebruikt voor de productie van synthetische drugs

- U wordt geadviseerd om verder geen actie te ondernemen op deze motie, want het wordt door de betrokken organisaties in de strafrechtketen als niet haalbaar en ook niet noodzakelijk gezien.

Artikel 13b Opiumwet

- U wordt gevraagd kennis te nemen van de voortgang van motie Sneller en Van Nispen en akkoord te gaan met het informeren van de Kamer over de voortgang.

3. Kernpunten

Directoraat-Generaal
Ondermijning

Drugsdumpingen

Over drugsdumpingen bent u eerder geïnformeerd per nota en in de DGO-staf van 3 oktober jl. Hieronder worden nogmaals de kernpunten geschetst.

Datum
21 oktober 2022

Ons kenmerk
4244391

Het uitgangspunt blijft dat de vervuiler betaalt. Indien mogelijk worden de opruimkosten van drugsafval op de (mede)veroorzakers verhaald. Afgelopen maanden hebben JenV en IenW gesprekken gevoerd met het Intern provinciaal Overleg (IPO), de provincie Noord-Brabant, uitvoeringsorganisatie BIJ12, de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om de korte en middellange termijn problematiek rondom de kosten van drugsdumpingen gezamenlijk op te lossen. Het kabinet werd hiertoe door de Kamer opgeroepen door de op 16 juni jl. aangenomen motie Michon-Derkzen (zie onder). Ook de provincie Noord-Brabant en de andere betrokken bevoegde overheden bij de megadumpingen hebben het kabinet hiertoe opgeroepen.

Maatwerk IenW

- De Provincie Noord-Brabant is geconfronteerd met een aantal grote bodemverontreinigingen met drugs gerelateerde stoffen, die een mogelijke bedreiging vormen voor de bodem en het grondwater. Ingrijpen voorkomt verdere bodem- en waterkwaliteitsschade door verspreiding van de stoffen.
- Voor deze gevallen uit 2021 zijn geen subsidies aangevraagd.
- Bodemsanering vraagt om een aanpak van lokale overheden.
- Er wordt voortvarend gewerkt aan een plan van aanpak door partijen in de provincie Noord-Brabant mbt de bodemverontreinigingen in Brabantse Wal/Halsteren, Neerkant/Deurne en Zundert. Doel hiervan is om zo snel mogelijke risico's in beeld te brengen en risico's weg te nemen.
- Ten behoeve van de aanpak van de verontreinigingen zijn op korte termijn middelen nodig en de provincie Noord-Brabant kan die kosten niet of niet volledig dragen. IenW heeft zich bereid getoond deze kosten incidenteel te financieren;
- Opgemerkt wordt dat de provincie Noord-Brabant zorgvuldig alle juridische procedures zal doorlopen en tevens het juridisch instrumentarium in zal zetten om de kosten voor de bodemsanering te verhalen. Het is op dit moment nog onbekend of dit succesvol zal zijn.

Verruiming huidige subsidieregeling

- Op basis van de aanvragen voor 2021 en de voorlopige aanvragen voor 2022 kan worden gesteld dat de huidige subsidieregeling voor de opruimkosten van drugsafval voor het merendeel van de gevallen voldoet.
- Voor een aantal gevallen is de subsidieregeling niet toereikend. Hierdoor blijven decentrale overheden, maar ook particulieren, met kosten achter. Bij hoge kosten is doorgaans sprake van bodemverontreiniging.
- Vanuit het uitgangspunt dat onschuldige burgers niet de dupe mogen worden van de drugsafvalproblematiek is deze situatie onwenselijk.
- JenV, IenW en betrokken partners hebben onderzocht dat dergelijke gevallen in de toekomst (en met terugwerkende kracht) kunnen worden ondervangen met een verhoging van het maximaal aan te vragen subsidiebedrag tot 200.000 euro.

- Om dit mogelijk te maken passen alle twaalf provincies hun eigen verordeningen afzonderlijk aan. Noord-Brabant deelt een modelverordening met de andere provincies om dit proces te vergemakkelijken.
- In Q1 zullen de regelingen zijn aangepast.
- Particulieren krijgen tot het maximumbedrag van 200.000 euro al hun projectkosten vergoed (100%).
- Overheden krijgen tot een bedrag van 50.000 euro 50% van hun projectkosten vergoed. Eventuele hogere kosten daarbovenop worden volledig vergoed tot maximaal 200.000 euro.
- Met de betrokken partijen wordt bekeken hoe gedupeerden die in 2021 en 2022 hoge kosten hadden en hiervoor het maximumbedrag van 25.000 euro vergoed kregen, met terugwerkende kracht een extra aanvraag kunnen doen voor de resterende kosten. JenV stelt incidenteel een extra bedrag van 1,5 miljoen euro beschikbaar, bovenop op de jaarlijkse bijdrage tot 2025, om de kosten van de verruimde Regeling te dekken. De extra lasten worden gedekt uit de begroting van JenV/DGO.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
21 oktober 2022

Ons kenmerk
4244391

Vervangende Rijksregeling

- Vanaf 2025 wordt de verruimde regeling via de provincies vervangen door een Rijksregeling. Hierover zullen de komende maanden gesprekken worden gevoerd tussen de betrokken partijen. De Rijksregeling zal in grote lijnen overeenkomen met de huidige regeling. In de nieuwe regeling zal echter ook rekening worden gehouden met megadumping, zodat maatwerk niet nodig zal zijn, en worden de opruimkosten verbonden aan aangetroffen drugslaboratoria ook meegenomen. Ook wordt onderzocht welke kennis en expertise op het gebied van bodemsanering beschikbaar kan worden gesteld.
- De komende periode wordt de nieuwe Rijksregeling uitgewerkt door IenW, JenV, IPO en VNG. De omvang van de benodigde middelen is nog niet precies bekend en de verdeling ervan ook niet. De oplossingen die voor de korte termijn gekozen zijn, zullen een belangrijke basis bieden voor de nieuwe Rijksregeling. De verwachting is daarom dat er bovenop de € 1 mln die nu structureel voor de huidige subsidieregeling beschikbaar is, extra middelen nodig zijn. Dit vanwege het voortzetten van de ophoging van het maximumbedrag tot 200.000, vanwege de grote drugsdumping en de uitbreiding van de regeling met drugslaboratoria (en de daarmee samenhangende bodemsaneringsproblematiek). Over de verdeling van de dekking van deze extra benodigde middelen over de betrokken partijen vindt nog overleg plaats. De verwachting is dat de extra middelen die nodig zijn ivm de verruiming van de huidige regeling (de verhoging van het maximumbedrag tot 200.000 euro) binnen de JenV/DGO-gelden gefinancierd kunnen worden. Hierover wordt nauw afgestemd met JenV/FEZ.

Needle spiking

- We hebben een uitvraag gedaan bij het CAM voor nadere informatie over het fenomeen needle spiking. In het CAM zijn onder andere de politie, OM, NVIC en het Trimbos vertegenwoordigd.
- De informatie die we hebben ontvangen wordt gedeeld in de Kamerbrief.
- Concluderend kan worden gesteld dat het aantal gevallen van needle spiking beperkt lijkt en de gevallen zeer incidenteel lijken te zijn, De

aliertheid bij politie en het NVIC is, mede dankzij de aandacht die hier voor de zomer voor is gevraagd, hoog. Daarom op dit moment geen verdere stappen, maar wel, samen met de genoemde organisaties, zicht houden op het fenomeen.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
21 oktober 2022

Ons kenmerk
4244391

Motie Bikker/Michon-Derkzen over voorwerpen gebruikt voor de productie van synthetische drugs

- Het OM en de politie hebben aangegeven dat vanwege i) de vele legale toepassingen die de gebruikte voorwerpen kennen en ii) het feit dat er geen helder onderscheid kan worden gemaakt tussen bezit voor illegale toepassingen en legale toepassingen het omdraaien van de bewijslast als onhaalbaar wordt gezien. Daarbij geven deze organisaties aan dat artikel 10a van de Opiumwet, waarin voorbereidingshandelingen voor de productie van drugs verboden worden, voldoende mogelijkheden biedt voor vervolging.
- Als de voorwerpen worden aangetroffen in combinatie met bijv. chemicaliën benodigd voor de productie van drugs wordt vervolging met 10a Ow, waarin voorbereidingshandelingen verboden worden, al snel een optie.

Artikel 13b Opiumwet

- De uitvoering van de motie Sneller en Van Nispen blijkt complex. Gesprekken met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Aedes (de vereniging voor woningbouwcorporaties) en enkele actieve gemeenten die betrokken zijn bij de denktank drugscriminaliteit van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) leverden geen concrete aanknopingspunten op voor de monitoring van de effecten van de Wet Damocles.
- Het WODC zal een verkennend onderzoek doen om inzicht te verkrijgen in wat er mogelijk is om de effecten van de Wet Damocles te kunnen monitoren. De uitkomsten van dat onderzoek zijn een opmaat naar een ordentelijke monitor.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

Drugsdumping

- Na het tweeminutendebat drugsbeleid dat u had met de vaste kamercommissie Justitie en Veiligheid op 16 juni jl. werden twee moties aangenomen die betrekking hadden op drugsdumpingen:
 - *Lid Michon-Derkzen*: verzoek aan de regering om in overleg met het IPO, de VNG en de UvW, de huidige regeling aan te passen met als doel ruimere compensatie van de gedupeerden, en de Kamer hierover voor november van dit jaar te informeren¹;
 - *Leden Slootweg en Bikker*: verzoek aan de regering landelijk een *gespecialiseerd* juridisch loket in te richten dat kennis beschikbaar stelt voor gemeenten². Tijdens het debat is genuanceerd dat het niet zozeer gaat om het openen van een loket, maar om het zo goed mogelijk beschikbaar stellen van

¹ TK, 2021-2022, 24 077, nr. 491

² TK, 2021-2022, 24 077, nr. 494

- beschikbare expertise ter ondersteuning van gemeenten. Met partijen moet bezien worden op welke wijze.
- Na het tweeminutendebat dreigingsbeeld milieucriminaliteit dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) had met de vaste kamer commissie IenW op 1 juni jl. werd de motie Beckerman c.s. aangenomen:
 - verzoek aan de regering te zorgen dat het voorkomen en verhelpen van milieuschade voorop staat en er niet gewacht wordt met saneren wanneer er een conflict ontstaat over wie de rekening voor het saneren moet betalen.³

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
21 oktober 2022

Ons kenmerk
4244391

Needle spiking

- Op 22 juli is de Kamer in een brief geïnformeerd over het fenomeen needle spiking. De brief bevatte een toezegging om een beter beeld te krijgen van het fenomeen en de ontwikkelingen in de gaten te houden.

4.2 Financiële overwegingen

Drugsdumpingen

- Vanuit de financiële middelen van JenV/DGO wordt vanaf 2023 tot 2025 incidenteel 1,5 miljoen euro extra uitgegeven aan de verruimde subsidieregelingen. Dit komt bovenop de 1 miljoen euro van JenV die al was begroot voor 2023 en 2024. Hiermee wordt de subsidiekas uitgebreid tot 1,5 miljoen euro voor deze twee jaren. Dit wordt, op basis van de aanvragen uit 2021 en de voorlopige aanvragen in 2022, voldoende geacht om alle aanvragen in 2023 en 2024 te kunnen dekken.
- Daarnaast passen de provincies hun verordeningen zo aan dat het voor provincies met onderbesteding makkelijker wordt om provincies die kampen met tekorten als gevolg van een groot aantal, of kostbare, dumpingen financieel te hulp te schieten.
- Verder is binnen de 1,5 miljoen die incidenteel beschikbaar wordt gesteld een 0,5 miljoen gereserveerd voor aanvragen uit 2021 en 2022 die met terugwerkende kracht worden ingediend.

4.3 Juridische overwegingen

Drugsdumpingen

- Het maatwerk dat IenW zal leveren voor de megadumpingen kan een precedent scheppen. Het risico bestaat dat het Rijk (naast de drie grote gevallen in de provincie Noord-Brabant) nogmaals wordt gevraagd om maatwerk te leveren bij nieuwe grootschalige bodem- en grondwaterverontreiniging met kosten boven de 200.000 euro. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat er vanaf 2025 een nieuwe rijksregeling moet zijn die dit structureel regelt. Dit risico doet zich dus een beperkte periode voor.
- Om een verruiming van de huidige subsidieregeling mogelijk te maken, passen de twaalf provincies hun verordeningen aan. Om gedupeerden, die in 2021 en 2022 hoge projectkosten hadden en die het maximum subsidiebedrag van 25.000 euro uitgekeerd hebben gekregen, in de geest van de verruimde regeling tegemoet te komen, wordt uitgezocht

³ TK, 2021-2022, 22 343, nr. 327

- hoe hen de gelegenheid kan worden geboden een additionele subsidieaanvraag te doen voor hun resterende kosten.
- Helaas is de vervuiler bij drugsdumpingen meestal niet in beeld. Als er wel een (mede)veroorzaker in beeld is moedigt JenV gedupeerden, bijvoorbeeld gemeenten, aan de opruimkosten op de vervuiler te verhalen. Zo hebben gemeenten bij aangetroffen drugslabs al met succes een beroep gedaan op een overtreding van artikel 13 van de wet bodembescherming⁴. Drugslabs vallen nog niet onder de subsidieregeling. Het is wel de intentie om de opruimkosten die zijn gemoeid met het opruimen van drugslabs vanaf 2025 onder de nieuwe Rijksregeling te scharen.
 - De invoering van de Omgevingswet (voorzien in 2023) leidt tot verschuiving van bodemverantwoordelijkheden en –taken van provincies naar gemeenten. De overgang van de huidige subsidieregeling via de provincies, waar bodemexpertise zal verdwijnen, naar een Rijksregeling in 2025 is met het oog op deze Omgevingswet noodzakelijk. Bij de verdere uitwerking van de Rijksregeling wordt rekening gehouden met een grotere rol voor gemeenten.

4.4 Krachtenveld

Drugsdumpingen

Bij de gesprekken over drugsdumpingen zijn naast ambtenaren van JenV en IenW vertegenwoordigers van het IPO, BIJ12, de VNG, de UvW en de provincie Noord-Brabant op verschillende niveaus betrokken geweest. Positief is dat hoewel geen van de partijen formeel-juridisch aansprakelijk is, alle betrokkenen een stap naar voren hebben gezet om de problematiek aan te pakken en te voorkomen dat onschuldige burgers de dupe worden van drugsdumpingen.

Motie Bikker/Michon-Derkzen over voorwerpen gebruikt voor de productie van synthetische drugs

De motie en mogelijke reactie zijn besproken in de regiegroep synthetische drugs. De reactie zoals tot stand gekomen in de brief is gebaseerd op informatie die van hen is ontvangen.

Motie Bikker/Slootweg over plan van aanpak drugstoerisme

Er zijn gesprekken gevoerd met de gemeente Amsterdam, de VNG en de grensgemeenten Enschede en Venlo. Overeenkomstig de motie worden ook gesprekken met de reis- en luchtvaartbranche gepland.

4.5 Strategie

Bij voldoende steun in de Kamer worden de voorgestelde oplossingen voor de problematiek rondom drugsdumpingen uitgevoerd.

4.6 Implementatie

Voor de verruiming van de huidige regeling moeten alle provincies hun verordeningen afzonderlijk aanpassen en voorleggen aan hun Gedeputeerde Staten. Om dit proces te versnellen stelt Noord-Brabant een modelverordening op die andere provincies kunnen gebruiken.

⁴ Zie hiervoor ook uitspraak Raad van State op 7 september 2022 over bodemverontreiniging van een drugslab in Hardenberg, 202105427/1/R1

4.7 Communicatie

JenV en andere partijen die betrokken zijn bij de verruiming van subsidieregeling voor de opruimkosten van drugsafval zorgen voor bekendheid over de aangepaste regeling door hier actief over te communiceren. Het moet voor gedupeerden duidelijk zijn hoe ze een subsidieaanvraag kunnen indienen.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.